

Leeflang-orgel Kruiskerk Meppel gerenoveerd

Het Leeflang-orgel in de Kruiskerk te Meppel heeft tussen september en december 2011 een grote beurt ondergaan, die werd uitgevoerd door J.L. van den Heuvel Orgelbouw uit Dordrecht.

Het orgel was in 1963 gebouwd onder advies van de heren D.W.L. Milo en W. Houtman namens de Gereformeerde Organistenvereniging.

De kerk was gebouwd als tweede kerk van de Gereformeerde Kerk en kreeg als naam *Nieuwe Kerk*. In 1994 veranderde de naam in *Kruiskerk* toen het overging in Vrijgemaakt Gereformeerde handen. Dit kerkgenootschap was toen ook nog in het bezit van de Opstandingskerk met haar Mense Ruiters-orgel uit 1986. In 2007 werd de Kruiskerk ingrijpend verbouwd. Er werd een modern zalencomplex toegevoegd en ook werd de kerkzaal opnieuw ingericht, waarbij het aantal zitplaatsen toenam door grotere galerijen te plaatsen. Vanaf dat moment kerken alle Vrijgemaakten van Meppel samen in dit gebouw. De Opstandingskerk wordt sindsdien verhuurd aan de Rooms-Katholieke Kerk.

Het orgel van de Kruiskerk werd door de organisten en gemeente als onbevredigend ervaren vanwege de dunne en hoge klank met weinig draagkracht. Ook werden geschikte uitkomende stemmen gemist. Men overwoog vervanging van het instrument, ondermeer werd overplaatsing van het orgel uit de Opstandingskerk onderzocht. Zelfs elektronische orgels kwamen even in beeld. In 2006 werd Wietse Meinardi als adviseur ingeschakeld. Hij adviseerde het instrument te behouden omdat het kwaliteit in zich herbergde: met name de fluitregisters onderscheidden zich in positieve zin. Hij stelde voor het neo-barokke karakter in grote lijnen te respecteren en daarbinnen enkele wijzigingen in de dispositie door te voeren. Ook adviseerde hij de intonatie te corrigeren, vooral de al te explosieve aanspraak van de prestantregisters te reduceren en meer draagkracht in het pedaal te krijgen.

Dit advies is nu opgevolgd. De Scherp van het Rugwerk is vervangen door een nieuwe Nasard 2 2/3', de Tertiaan II door een Sesquialter I-II, met gebruikmaking van oude pijpen van Tertiaan en Scherp. De samenstelling van de Mixtuur werd iets gewijzigd. Ook werden kelen, koppen en tongen van de horizontale Trompet 8' -op voorstel van de orgelbouwer- vervangen, waardoor het register radicaal van karakter is gewijzigd en nu mengt met de rest van het orgel en er niet meer bovenop ligt.

Het hele orgel heeft intonatiecorrecties ondergaan, waarbij uitdrukkelijk is gestreefd niet alle neo-barokke kenmerken weg te intoneren: er is nog steeds voorspraak waarneembaar maar minder agressief dan voorheen. De draagkracht van het pedaal werd onder meer verbeterd door de winddruk iets te verhogen. Tot slot vond licht technisch herstel plaats: de mechaniek is opnieuw afgeregeld en de Tremulant weer werkzaam gemaakt.

De werkzaamheden werden voornamelijk uitgevoerd door Gert-Jan van Egmond en Martijn van der Horst van de orgelmakers uit Dordrecht.

Het gevolg is dat er nu een orgel is ontstaan dat beter geschikt is voor haar primaire doel, met meer gebruiksmogelijkheden. De fraaie kerkakoestiek levert een positieve bijdrage aan de klank en maakt dat het instrument ook voor concerten goed te gebruiken is.

Op vrijdag 27 januari om 20.00 wordt het orgel feestelijk ingewijd met o.a. een bespeeling door adviseur Wietse Meinardi. Iedere belangstellende is daarbij van harte welkom.

De dispositie luidt:

Hoofdwerk (II)

Prestant 8'

Roerfluit 8'
Octaaf 4'
Gedekte Fluit 4'
Vlakfluit 2'
Mixtuur V sterk (1 1/3') - 1963/2011
Trompet 8' (horizontaal) - 1963/2011

Rugwerk (I)

Holpijp 8'
Prestant 4'
Koppelfluit 4'
Nasard 2 2/3' - 2011
Octaaf 2'
Sesquialter I-II sterk (1 1/3') - 2011
Dulciaan 8'
- Tremulant.

Pedaal

Bourdon 16'
Prestant 8'
Quintaaf II sterk (4' + 2') - combinatie van Quintadeen 4' en Octaaf 2
Fagot 16'

Koppelingen

Hoofdwerk - Rugwerk
Pedaal - Hoofdwerk (trede)
Pedaal - Rugwerk (trede)

Manuaalomvang: C-g^{'''}

Pedaalomvang: C-f'

Samenstelling vulstemmen:

Mixtuur V

C: 1 1/3' - 1' - 2/3' - 1/2' - 1/3'

Gis: 2' - 1 1/3' - 1' - 2/3' - 1/2'

fis: 2 2/3' - 2' - 1 1/3' - 1' - 2/3'

c': 4' - 2 2/3' - 2' - 1 1/3' - 1'

fis'': 4' - 2 2/3' - 2 2/3' - 2' - 1 1/3'

c''': 8' - 4' - 2 2/3' - 2 2/3' - 2'

Sesquialter I-II

C: 1 1/3'

f: 2 2/3' - 1 3/5'.